

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team:

Onderwerp:

Jaarmagazine leerplicht en doorstroompunt schooljaar 2022-2023

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 14-05-2024
Notanummer	: 2024-422
Datum	: 14-05-2024
Programma	: 09 - Jeugd en onderwijs
Portefeuillehouder	: Wethouder Duursma,
Bijlage(n)	: Persbericht Jaarverslag leerplicht.docx

Parafering

07-05-2024: Pommer (old school)07-05-2024: Wethouder

Agendering

* 08-05-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

* 10-05-2024: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

Definitieve akkoord

14-05-2024

B & W d.d.: 14-05-2024

Besluit

1. Het jaarverslag "jaarmagazine leerplicht en doorstroompunt over het schooljaar 2022-2023" vast te stellen
2. De raadsmededeling vast te stellen
3. De raadsmededeling en het jaarverslag aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Leerplichtambtenaren beschermen het leerrecht van leer- en kwalificatieplichtige kinderen en jongeren. Zij richten zich op alle kinderen van 5 tot 18 jaar en hun ouders. Doorstroomcoaches (voorheen RMC jongerencoaches) begeleiden jongeren van 16 jaar en ouder die nog geen startkwalificatie hebben* terug naar school, naar werk of naar een andere vorm van passende dagbesteding. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken.

Jaarlijks brengt het college verslag uit aan de gemeenteraad over de ontwikkelingen en resultaten van leerplicht en doorstroompunt. Middels de raadsmededeling bieden we het jaarverslag aan de gemeenteraad aan. Bij de raadsmededeling is het jaarmagazine leerplicht en doorstroompunt schooljaar 2022-2023 als bijlage toegevoegd.

* Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of mbo op niveau 2 of hoger - terug naar school of naar werk.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Door de inzet van leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches beschermen we het leerrecht van kinderen en jongeren. In Deventer moeten alle kinderen en jongeren de mogelijkheid hebben om zich goed te ontwikkelen. We werken aan de afname van schoolverzuim en schooluitval, met als doel dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie kunnen halen of duurzaam uitstromen richting de arbeidsmarkt.

Kader

- Leerplichtwet 1969
- Doorstroompunt (voorheen Regionaal Meld- en Coördinatiepunt): Wet op het voortgezet onderwijs, Wet educatie en het beroepsonderwijs en Wet op de expertisecentra
- Van Wieg naar Werk

Betrokken partijen en participatie

Leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches werken samen met veel verschillende partners. Natuurlijk met scholen, maar ook met de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs, Konnected, GGD, welzijn en zorgorganisaties. Ook wordt intensief samengewerkt met andere gemeentelijke afdelingen zoals Team Toegang Jeugd en Wmo.

Toelichting op participatiebeleid

n.v.t.

Argumenten voor en tegen

Voor

Het college brengt door het jaarmagazine leerplicht en doorstroompunt verslag uit aan de gemeenteraad over de ontwikkelingen en resultaten van het werk van leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches. Door de gewijzigde vorm van het jaarmagazine, bevat het verslag dit jaar naast de cijfers ook analyses én geven we ook een inkijkje in de verhalen uit de praktijk.

Tegen

De cijfers over voortijdig schoolverlaten in het schooljaar 2022-2023 zijn pas in april 2024 vastgesteld (dit gebeurt landelijk), waardoor het verslag nu pas beschikbaar is. Het verslag is daardoor informatief van aard en kan minder goed gebruikt worden als middel om te sturen. In regionaal verband (regio Stedendriehoek) onderzoeken we of deze informatie op een andere manier sneller beschikbaar kan worden gemaakt, zodat de informatie meer recent is.

Financiële consequenties en dekking

n.v.t.

Openbaarmaking en communicatie

In de bijlage van deze nota is een persbericht opgenomen.

Aanpak en uitvoering



Het jaarmagazine leerplicht en doorstroompunt wordt gedeeld met scholen en andere samenwerkingspartners zoals de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs, Raster en Konnected. Ook staat het op de agenda van het eerstvolgende LEA-overleg (Lokaal Educatieve Agenda). Tot slot, wordt het jaarverslag ter kennisname aangeboden aan de Adviesraad Sociaal Domein Deventer (ASDD).

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Jaarmagazine leerplicht en doorstroompunt schooljaar 2022-2023		
Nummer	2024-422	Portefeuillehouder	Wethouder Duursma,
Team	DEV-BLD-MO	Datum	14-05-2024

Inleiding

Leerplichtambtenaren beschermen het leerrecht van leer- en kwalificatieplichtige kinderen en jongeren. Zij richten zich op alle kinderen van 5 tot 18 jaar en hun ouders. Doorstroomcoaches (voorheen RMC jongerencoaches) begeleiden jongeren van 16 jaar en ouder die nog geen startkwalificatie hebben* terug naar school, naar werk of naar een andere vorm van passende dagbesteding. Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Leerplichtwet en het doorstroompunt. Jaarlijks brengt het college daarom verslag uit aan de gemeenteraad over de ontwikkelingen, het gevoerde beleid en de resultaten.

Bij deze raadsmededeling is het jaarmagazine leerplicht en doorstroompunt schooljaar 2022-2023 als bijlage toegevoegd.

* Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of mbo op niveau 2 of hoger - terug naar school of naar werk.

Kader

- Leerplichtwet 1969
- Doorstroompunt (voorheen Regionaal Meld- en Coördinatiepunt): Wet op het voortgezet onderwijs, Wet educatie en het beroepsonderwijs en Wet op de expertisecentra
- Van Wieg naar Werk

Kern van de boodschap

Door de inzet van leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches beschermen we het leerrecht van kinderen en jongeren. In Deventer moeten alle kinderen en jongeren de mogelijkheid hebben om zich goed te ontwikkelen. We werken aan de afname van schoolverzuim en schooluitval, met als doel dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie kunnen halen of duurzaam uitstromen richting de arbeidsmarkt. In het jaarmagazine doen we verslag over het schooljaar 2022-2023.

Nadere toelichting

In de bijlage is het jaarmagazine leerplicht en doorstroompunt schooljaar 2022-2023 toegevoegd. Daarin staat uitleg over hoe leer- en kwalificatieplicht werkt en daarin staat cijfers over leerplicht en voortijdig schoolverlaten in het schooljaar 2022-2023 met aanvullend verhalen uit de praktijk.

Het valt op dat in het schooljaar 2022-2023:

- er 285 preventieve verzuimgesprekken werden gevoerd door leerplicht;
- het aantal meldingen absoluut en relatief verzuim opnieuw is gestegen. Het aantal absoluut verzuimmeldingen nam vooral toe doordat leerlingen vertrokken uit Nederland - en zich uitschreven bij een school, maar zich niet uitschreven uit de Basisregistratie Personen. Er was dus sprake van vervuiling van de registratie;
- het aantal vrijstellingen vanwege psychische of lichamelijke redenen opnieuw is toegenomen, dit jaar analyseren we deze toename daarom grondig;
- ook het aantal vrijstellingen vanwege schoolbezoek in het buitenland of

vanwege het volgen van onderwijs op een andere locatie (zoals binnen een bedrijf) toenam;

- de overstapcoach 24 jongeren intensief heeft begeleid bij de overstap van voortgezet (speciaal) onderwijs naar mbo, de meesten daarvan zitten nog steeds in het mbo;
- het aantal voortijdig schoolverlaters het afgelopen jaar is gedaald en nu ongeveer gelijk is aan het landelijke percentage;
- doorstroomcoaches door succesvolle samenwerking met het jongerenwerk steeds meer voortijdig schoolverlaters in beeld kregen: met de meesten van hen gaat het gelukkig goed.



Schooljaar 2022 - 2023

Jaarmagazine leerplicht en doorstroompunt

Ontwikkelingskansen voor ieder kind en iedere jongere



In dit magazine

Doorstroomcoach Marike de Bakker en jongerenwerker Gerbrand Schutte, lees hun verhaal op pagina 20.

Leeswijzer

In dit magazine spreken we over kinderen (5 tot 16 jaar) en jongeren (16 tot 23 jaar). Beschrijven we kinderen en jongeren die ingeschreven staan op een school, dan schrijven we ook 'leerlingen'. Waar hij of zij staat, bedoelen wij ook de non-binaire leerling en kan ook 'die' worden gelezen.

'Wij' in dit magazine staat voor de leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches die zich met hun collega's binnen gemeente Deventer en met samenwerkingspartners inzetten voor ontwikkelingskansen voor de Deventer jeugd. Gaat het specifiek om de rol van leerplichtambtenaren of het Doorstroompunt, dan is dat benoemd.



Wethouder
Ilse Duursma

Ontwikkelingsperspectief voor ieder kind en iedere jongere in Deventer

In Deventer moeten alle kinderen en jongeren de mogelijkheid hebben om zich goed te ontwikkelen. Dat betekent dat zij allemaal recht hebben op een fijne plek die bij hen past waar ze kunnen leren, spelen en anderen ontmoeten. Daar maken wij ons hard voor en dat zullen wij ook altijd blijven doen.

Zoals elk jaar informeer ik de gemeenteraad graag over het belangrijke werk dat onze leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches met hun samenwerkingspartners doen. Zij zetten zich elke dag in om de jeugd uit onze gemeente perspectief op ontwikkeling te bieden en schoolverzuim en schooluitval te voorkomen. Dat doen ze met een enorme toewijding en daar ben ik trots op!

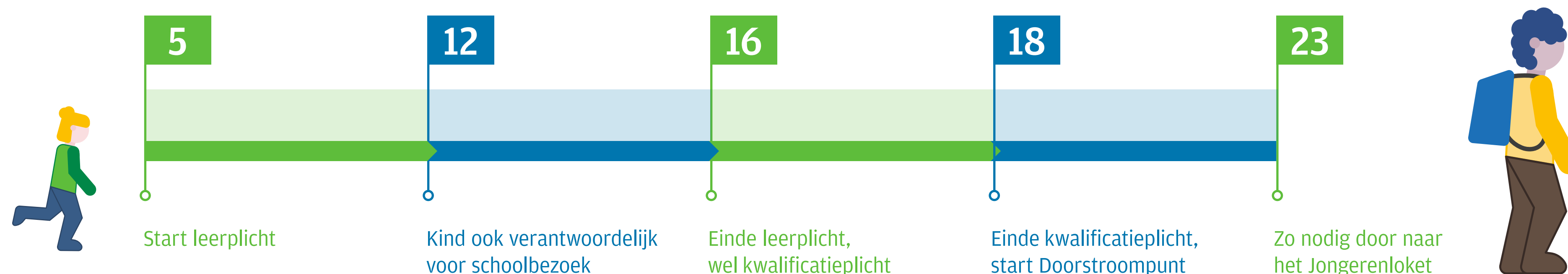
Gelukkig gaat het met de meeste kinderen en jongeren in onze gemeente goed. Wel maak ik mij natuurlijk zorgen over de groep die niet naar school gaat. Zo is het aantal leerplichtigen dat niet is ingeschreven op een school, gestegen. Dat geldt ook voor het aantal dat door psychische of lichamelijke problemen vrijgesteld wordt van schoolinschrijving. En nog steeds is het aantal jongeren dat zonder startkwalificatie school verlaat, net als in de rest van het land, te groot.

Het recht op onderwijs is iets om zorgvuldig te handhaven en dat doen wij als gemeente dan ook. We blijven er natuurlijk alles aan doen om zoveel mogelijk kinderen en jongeren naar school te laten gaan. We focussen daarbij op preventie om verzuim en schooluitval vooral te voorkomen. In dit magazine lees je meer over hoe wij dat doen en welke resultaten dat opleverde in schooljaar 2022-2023. Die 'cijfers' zijn belangrijk om te kunnen monitoren en te sturen, zodat we de juiste dingen blijven doen.

Zeker zo belangrijk is het verhaal áchter de cijfers. Het gaat immers over de levens van jonge inwoners! In dit verslag delen we een aantal verhalen die het beeld van wat we allemaal doen en bereiken, completer en rijker maken.

> Dit magazine is mede gemaakt door en voor onze samenwerkingspartners. Als leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches kunnen we het niet alleen. Dat blijkt ook uit de interviews in dit magazine.

“
Alle kinderen en jongeren moeten de mogelijkheid hebben om zich goed te ontwikkelen: daar maken wij ons hard voor en dat zullen wij ook blijven doen”



Leerplicht en kwalificatieplicht: wat & hoe

Wat is leerplicht precies? Welke soorten van verzuim kennen we? Hoe werken wij? Lees hier in vogelvlucht hoe het zit.

Leerplicht en kwalificatieplicht: hoe zit dat?

Alle kinderen in de leeftijd van 5 tot 16 jaar moeten verplicht naar school. Zij zijn volgens de Leerplichtwet leerplichtig. Jongeren tussen de 16 en 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben – dat is een diploma havo, vwo of mbo op niveau 2 of hoger – zijn kwalificatieplichtig.

De kwalificatieplicht is ook geregeld in onze Leerplichtwet. De kwalificatieplicht geldt niet voor jongeren die praktijkonderwijs gevolgd hebben, of de uitstroomprofielen dagbesteding of arbeidsmarktgericht in het voortgezet speciaal onderwijs.

Wat doen leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches?

Leerplichtambtenaren beschermen het leerrecht van leer- en kwalificatieplichtige kinderen en jongeren. Zij richten zich op alle kinderen en hun ouders van 5 tot 18 jaar.

De doorstroomcoaches van ons Doorstroompunt begeleiden jongeren van 16 jaar en ouder, die verzuimen in het mbo. Zij zijn voor deze taak beëdigd als leerplichtambtenaar.

Doorstroomcoaches begeleiden ook alle voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) van 18 tot 23 jaar en stimuleren ze om alsnog een startkwalificatie te gaan halen. Is dat op dit moment niet passend, dan begeleiden zij jongeren naar werk of een passende dagbesteding.

In Deventer is het Doorstroompunt onderdeel van het Jongerenloket. Het Jongerenloket is er voor alle jongeren tussen de 16 en 27 jaar: zij kunnen er terecht voor ondersteuning bij het vinden van een opleiding, werk en voor vragen over geld.

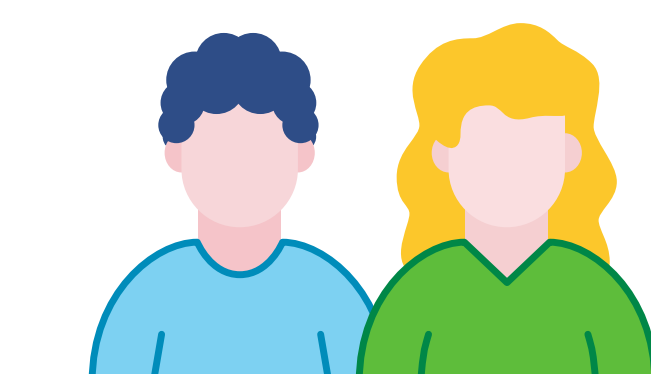
Samen sterk voor leerrecht voor kinderen



School



Leerplichtambtenaar



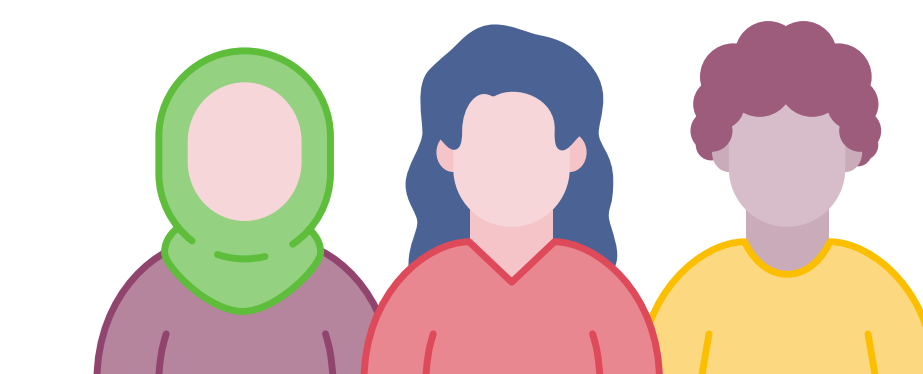
Ouder(s)/verzorger(s)



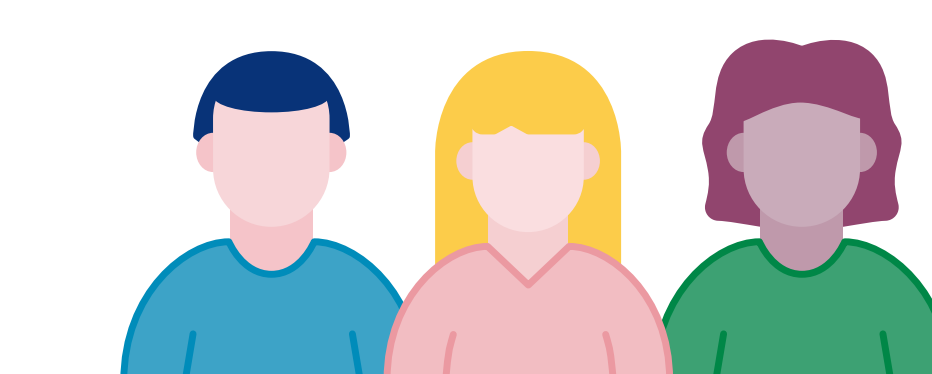
Kind/Jongere



Jeugdnetwerken



Team Toegang Jeugd/Welzijn
GGD
Jeugdhulpverlening



Openbaar Ministerie
Halt
Jeugdreclassering

Hoe werken wij?

Methodische Aanpak Schoolverzuim

Alert zijn op verzuim

Schoolverzuim kan een signaal zijn dat een leerling - en mogelijk ook het gezin - hulp nodig heeft. We weten ook dat veelvuldig verzuim kan leiden tot voortijdig schoolverlaten. Daarom is het zo belangrijk dat scholen verzuim goed registreren en er alles aan doen om verzuim te voorkomen.

School moet verzuim melden

Elke school is verplicht om verzuim te melden als een leerling zonder geoorloofde reden 16 uur afwezig is in een periode van vier weken. Eerder melden mag, als de school zich zorgen maakt. De school meldt het verzuim via DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) bij de leerplichtambtenaar en laat ook weten welke acties zijn gedaan om het verzuim te stoppen.

Leerplicht start onderzoek na melding

Na de melding start de leerplichtambtenaar een onderzoek en neemt het initiatief om (vaak) met samenwerkingspartners te kijken wat er aan de hand is en wat ervoor nodig is om een kind of jongere weer volledig naar school te laten gaan.

Focus op preventie en vrijwillige (jeugd)hulp

Vanaf de melding werken leerplichtambtenaren volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) en kunnen afhankelijk van de reden en het type verzuim vier routes volgen. Die volgen elkaar op van 'licht' naar 'zwaar', maar worden niet altijd allemaal doorlopen.

Leerplichtambtenaren richten zich primair op preventie en vrijwillige (jeugd)hulp, maar kunnen zo nodig ook strafrechtelijk ingrijpen en een proces-verbaal opleggen.

Vier routes

De vier routes in de MAS:

- 1 vrijwillige (jeugd)hulp
- 2 HALT-aanpak schoolverzuim
- 3 verplichte jeugdhulp
- 4 aanpak via het strafrecht

Werken met de MAS is altijd maatwerk, maar heeft altijd hetzelfde doel: met een passend onderwijsprogramma weer volledig meedoen op school.

[Bekijk deze animatie over de MAS](#)

[Meer over de routes binnen de MAS](#)

Preventieve gesprekken: Bewust Aanwezig op School (BAS)

Soms kan een gesprek over beginnend verzuim ervoor zorgen dat een kind of jongere daarmee stopt.

Al jaren voeren leerplichtambtenaren daarom preventieve verzuimgesprekken in het voortgezet onderwijs: de BAS-gesprekken. BAS staat voor Bewust Aanwezig op School.

Schooljaar	BAS-gesprekken
2020 - 2021	228
2021 - 2022	281
2022 - 2023	285

Door extra inzet van leerplicht is het aantal BAS-gesprekken de afgelopen jaren flink toegenomen. Ter illustratie: in het schooljaar 2018-2019 waren er 58 BAS-gesprekken, in het schooljaar 2022-2023 voerden leerplichtambtenaren 285 BAS-gesprekken.

We doen het samen

Wij werken samen met scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, Team Toegang Jeugd, Team Toegang Wmo, Raster, GGD, Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, Jeugdbescherming, HALT, Openbaar Ministerie, FERM, politie, KonnecteD, arbeidsmarktpartners, Werk & Inkomen en andere partners.



Karin Meijer

Leerplichtambtenaren Esther en Karin

“Je kijkt altijd: wat zou voor dit kind of deze jongere effectief zijn?”

In 2019 kregen gemeenten extra middelen voor jeugdhulp. In Deventer is een deel daarvan geïnvesteerd in de extra inzet van leerplicht, zodat het leerplichtteam op sterkte kwam en meer tijd kreeg om preventiever te werken. Leerplichtambtenaren Esther Veneberg en Karin Meijer vertellen er meer over.

Esther Veneberg is al langer leerplichtambtenaar en werkt nu ruim vijf jaar in Deventer. Collega Karin Meijer startte in januari 2023 en rondde recent haar opleiding tot buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) af.

“Toen ik de vacature las, dacht ik meteen: ‘dat ben ik!’”, vertelt zij enthousiast. Ruim een jaar later blijkt dat helemaal te kloppen. Met veel plezier werkt ze in het leerplichtteam, dat in totaal uit vijf leerplichtambtenaren bestaat, naast vier doorstroomcoaches die beëdigd zijn als leerplichtambtenaar.

Wat vraagt het werk van de leerplichtambtenaar zoal? Geduld, creativiteit, duidelijk zijn, tijdlijnen kunnen bewaken, inlevingsvermogen en compassie: dat helpt allemaal in dit werk, sommen de twee leerplichtambtenaren op.

“

Na een verzuimmelding start een onderzoek om de verzuimfeiten en -omstandigheden in kaart te brengen en een plan te maken om het verzuim te laten stoppen

”

Verbonden aan scholen

Doordat de leerplichtambtenaren vast verbonden zijn aan een aantal schoollocaties, zijn de samenwerkingslijntjes kort. Karin werkt samen met Het Vlier, het voortgezet onderwijs in Zutphen en het voortgezet speciaal onderwijs in Deventer en Apeldoorn. Esther is veel te vinden op de Deventer basisscholen, bij Arkelstein en een aantal scholen buiten Deventer waar leerlingen uit Deventer naartoe gaan.

Op de meeste scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs zijn preventieve spreekuren [\(lees op p5 meer over de BAS-gesprekken, red.\)](#). De Deventer basisscholen kunnen zich bij Esther inschrijven voor een kort spreekuur. Doel is op tijd in gesprek gaan over beginnend verzuim en wat ervoor nodig is om dat te laten stoppen – zo is een officiële melding vaak niet eens nodig.

Leerplichtambtenaren zijn ook onderdeel van de zorgadviesteams op de scholen. “In zo’n team overleggen we met school en onder anderen de schoolarts en jeugdhulp, over hoe we verzuimende leerlingen het beste kunnen helpen”, legt Esther uit. “Elkaar kennen maakt alles uit. Vaak heb je dan aan een half woord genoeg, waardoor je sneller kunt schakelen.”

Altijd maatwerk

Na een verzuimmelding starten Esther en Karin een onderzoek om de verzuimfeiten en -omstandigheden in kaart te brengen en een plan te maken om het verzuim te laten stoppen. “Dat is nooit standaard”, licht Esther toe. “Je kijkt altijd: wat zou in deze situatie voor dit kind of deze jongere effectief zijn?” Karin: “We nemen natuurlijk ook contact op met de school en met hulpverleners als die in beeld zijn, om samen tot dat plan te komen.”

In de ene situatie maakt een waarschuwingsgesprek met een leerplichtambtenaar op het stadhuis al veel indruk, in een andere is het beter om meteen een multidisciplinair overleg te organiseren. Bijvoorbeeld als meerdere hulpverleners betrokken zijn bij een leerling en het gezin, of dat zouden moeten zijn.

Oorzaken van verzuim zijn heel divers – en daarmee de aanpak ook. Vaak spelen er meerdere problemen in een gezin. Alle stress die daarmee gepaard gaat, zorgt voor overbelasting. Zo komen Esther en Karin bijvoorbeeld veel armoede tegen. Ook vechtscheidingen komen voor. En zij merken dat een groep kinderen en jongeren door het thuiszitten in de coronatijd nog last heeft van mentale en psychische klachten. “Andere leerlingen gedijden thuis juist goed en vinden het lastig om weer op school te zitten”, vult Karin aan.

Zuinig zijn op leerplicht

Als eerdere gesprekken en acties niet hebben geholpen om verzuim te stoppen, dan kan er toch een strafrechtenpak volgen. Via een proces-verbaal komt dan de rechter in beeld. “Wij zijn de enige in het sociaal domein die nog tegen kinderen of ouders kunnen zeggen dat er ook iets móet”, licht Esther toe.

“Alle andere hulp is op basis van vrijwilligheid. Maar als een gezinssysteem niet goed functioneert omdat het leven soms complex kan zijn, dan is vrijwillig hulp accepteren soms heel lastig. Daarom vind ik dat we naast het leerrecht voor kinderen en jongeren ook heel zuinig moeten zijn op de leerplicht. Dat moeten we koesteren, want het is een kostbaar goed. Als leerplichtambtenaren moeten we daar zeer verantwoordelijk mee omgaan: de wet handhaven met de menselijke maat voor ogen.”

Inzet op preventie

Al kan een straf helpen, toch ben je het strafrecht natuurlijk liever voor. Leerplichtambtenaren kunnen bijvoorbeeld een buitenstrafrechtelijke straf opleggen via de Halt-aanpak. Jongeren moeten dan onder meer leer- en werkopdrachten doen, maar krijgen geen strafblad. “Laatst kwam ik een jongen tegen die mij zelfs bedankte voor zijn Halt-traject”, illustreert Karin. “Hij had er veel van geleerd, zei hij.”

“
Laatst kwam ik een jongen tegen die mij zelfs bedankte voor zijn Halt-traject, hij had er veel van geleerd”

”

Esther: “Ik had contact met een jongen die een Forza-traject heeft gevolgd. Zijn ouders en school waren daar heel blij mee en zelf had hij ook wel in de gaten dat het anders waarschijnlijk niet goed gekomen was. Nu heeft hij toch zijn havodiploma gehaald.”

Zo'n Forza-traject is ook een preventieve maatregel om verzuim te stoppen.

Een jongere wordt dan drie maanden intensief begeleid via Jeugdbescherming Overijssel en voorkomt daarmee een proces-verbaal.

Leerplicht is ook betrokken bij de Persoonsgerichte Aanpak Jongeren, die vroegtijdig inzet op signalen van overlast en/of criminele activiteiten. Maken leerplichtambtenaren zich zorgen om een jongere, dan checken zij in het jeugdnetwerk of er meer zorgen zijn, of dat het juist meevalt. In het jeugdnetwerk werken we samen met Raster, Team Toegang Jeugd, politie en jeugd-BOA's. Deze professionals kunnen jongeren zo nodig toeleiden naar jeugdhulp of bijvoorbeeld toegang tot de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Toekomstwensen

Leerplichtambtenaren werken dus samen met allerlei partners om een kind of jongere de hulp te bieden die nodig is en kunnen de strafrechtroute zo vaak voorkomen. Toch is een leerplichtambtenaar geen hulpverlener en zal er soms toch doorgepakt moeten worden met een proces-verbaal. Esther: “Ik denk dat het traject dat dan samen gelopen is, de scherpe randjes er wel af kan halen. Zelfs als ouders dan nog geen hulp accepteren, dan begrijpen zij wél beter waarom er uiteindelijk een proces-verbaal moet volgen.”

Als ouders van een verzuimend kind onder de twaalf geen hulp accepteren, dan speelt wel een lastig dilemma. “Dan is je enige middel om iets te doen een proces-verbaal geven aan ouders, terwijl het de vraag is of dit het kind nou helpt. Liever zou je die hulp wel kunnen organiseren voor het kind en het gezin. Daar zou ik graag iets in willen veranderen.”



Esther Veneberg



Verzuim in beeld

In schooljaar 2022-2023 waren leerplichtambtenaren bij 4,4 procent van alle leer- of kwalificatieplichtige kinderen en jongeren betrokken. We zien dit aantal groeien en dat komt ook doordat leerplichtambtenaren eerder worden betrokken als sprake is van verzuim. Goed nieuws, want dat kan langdurig verzuim helpen voorkomen.

Totaal aantal leerplichtige en kwalificatieplichtige leerlingen (5-18 jaar)

Schooljaar	Aantal leerlingen
2018 - 2019	15.249
2019 - 2020	15.020
2020 - 2021	14.883
2021 - 2022	14.354
2022 - 2023	14.339

Het aantal kinderen en jongeren dat leerplichtig of kwalificatieplichtig is neemt af in Deventer.

Betrokkenheid leerplicht

Schooljaar	% betrokkenheid leerplicht
2018 - 2019	3,1%
2019 - 2020*	2,2%
2020 - 2021	2,8%
2021 - 2022	3,7%
2022 - 2023	4,4%

* Schooljaar start corona (maart 2020)

Relatief verzuim

Is een leerling ongeoorloofd afwezig, dan is sprake van relatief verzuim. Welke soorten kennen we?

Wettelijk verzuim

Wettelijk verzuim betekent dat een leerling in een periode van vier weken zestien les- of praktijkuren afwezig is zonder geldige reden. Het aantal meldingen neemt al jaren toe.

Na de coronatijd vonden veel kinderen en jongeren het lastig om hun gewone schoolleven weer op te pakken en er zijn ook meer kinderen en jongeren met psychische problemen, of complexere, meervoudige problemen.

Schooljaar	Wettelijk verzuim	Waarvan herhaald wettelijk verzuim
2018 - 2019	384	146
2019 - 2020	308	102
2020 - 2021	333	130
2021 - 2022	395	158
2022 - 2023	443	158

De daling van het aantal meldingen in schooljaar 2019-2020 komt doordat in de eerste maanden van de coronaperiode geen wettelijk verzuim gemeld kon worden.

Langdurig relatief verzuim

Als een leerling meer dan vier weken afwezig is zonder geldige reden, is sprake van langdurig relatief verzuim. Dit is de groep ‘thuiszitters’.

Belangrijk om te weten: er zitten veel méér kinderen en jongeren thuis dan hier vermeld. Zij gaan ‘geoorloofd’ (tijdelijk) niet, of deels naar school, bijvoorbeeld vanwege psychische of lichamelijke beperkingen. De school kan afwijken van het minimum aantal uren onderwijstijd en hiervoor toestemming vragen bij de Onderwijsinspectie.

Omdat dit geoorloofd verzuim is, mogen scholen deze leerlingen niet melden bij de leerplichtambtenaar. Sinds schooljaar 2023-2024 kijken we samen met scholen en andere partners hoe we ook deze thuiszitters goed in beeld krijgen en houden. Ieder kind en iedere jongere die thuiszit – om welke reden dan ook – is er immers één te veel.

Luxe verzuim

Als een leerling zonder toestemming van de schoolleiding buiten de schoolvakanties met vakantie gaat, is sprake van luxe verzuim.

Schooljaar	Langdurig relatief verzuim	Luxe verzuim	Absoluut verzuim
2018 - 2019	18	38	17
2019 - 2020	15	29	25
2020 - 2021	12	11	29
2021 - 2022	7	39	55
2022 - 2023	9	22	87

Absoluut verzuim

Als een kind of jongere die leer- of kwalificatieplichtig is niet is ingeschreven bij een school, dan is dat absoluut verzuim. Het aantal meldingen neemt steeds verder toe. In schooljaar 2022-2023 hebben we de cijfers daarom grondig geanalyseerd en bleek dat het in realiteit ging om 33 kinderen/jongeren.

Hoe komt dat? Er is sprake van ‘vervuiling’ in het bijhouden van deze cijfers. Zo bleken 31 leerlingen uit Deventer vertrokken te zijn, zonder uitschrijving uit Basisregistratie Personen (waaronder veel Oekraïners). Ook het switchen van opleiding is niet altijd goed geregistreerd en er zijn kinderen/jongeren meegeteld die in afwachting waren van een vrijstelling van de schoolinschrijving.

Vrijstellingen

Volgens de Leerplichtwet kunnen kinderen en jongeren op grond van verschillende redenen worden vrijgesteld van de leerplicht:

- **Artikel 5 onder a**
het kind of de jongere is vanwege psychische of lichamelijke redenen niet in staat om onderwijs te volgen
- **Artikel 5 onder b**
de ouders hebben bedenkingen over de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen
- **Artikel 5 onder c**
het kind of de jongere is ingeschreven bij een school buiten Nederland en bezoekt deze school regelmatig
- **Artikel 15**
een kwalificatieplichtige jongere krijgt op een andere manier voldoende onderwijs, bijvoorbeeld tijdens een interne bedrijfsopleiding

Schooljaar	Artikel 5 onder a	Artikel 5 onder b	Artikel 5 onder c	Artikel 15
2018 - 2019	48	3	4	15
2019 - 2020	47	3	11	9
2020 - 2021	47	1	0	5
2021 - 2022	66	4	4	3
2022 - 2023	79	5	9	12



Opvallend!

Meer vrijstellingen vanwege psychische redenen

Er zijn meer vrijstellingen vanwege psychische of lichamelijke redenen. We zien hier waarschijnlijk terug dat veel kinderen en jongeren het na corona lastig vonden om weer naar school te gaan. Bovendien zijn er meer kinderen en jongeren met psychische en mentale klachten. In schooljaar 2023-2024 analyseren we de cijfers grondiger, zodat we voor meer kinderen en jongeren passend onderwijs kunnen bieden. Wat hebben zij nodig?

Vrijstellingen in verband met richting van het onderwijs: stabiel

In Deventer is het aantal vrijstellingen vanwege bedenkingen over de richting van het onderwijs redelijk stabiel. Dit wijkt af van het landelijke beeld, dat juist een stijging laat zien.

Vrijstellingen 'buitenland' weer terug op oude niveau

Na de coronaperiode - waarin reizen onmogelijk was - stijgt het aantal vrijstellingen weer voor het bezoeken van een buitenlandse school. Het gaat bijvoorbeeld om leerlingen die in het buitenland zijn gaan studeren, of om gezinnen die tijdelijk in het buitenland gaan wonen.

Arbeidsmarkt trekt aan jongeren (en biedt dan intern onderwijs)

De stijging van het aantal vrijstellingen vanwege 'ander onderwijs' komt vooral door de krappe arbeidsmarkt. Werkgevers trekken aan jongeren. Wie school niet meer ziet zitten, kiest dan vaak voor een interne opleiding bij een bedrijf. Ook bij deze groep speelt de lastige teruggang naar school na de coronatijd soms een rol.



Als het niet anders kan...

...volgt een proces-verbaal

We richten ons op het voorkomen van verzuim, maar als een kind of jongere ondanks allerlei gesprekken en acties blijft verzuimen, dan kunnen we een proces-verbaal opmaken.

Het aantal processen-verbaal voor wettelijk verzuim is gestegen en zijn in schooljaar 2022-2023 het meest gemaakt voor leerlingen in het voortgezet onderwijs (8) en het mbo (5).

Het aantal processen-verbaal voor luxeverzuim is weer op het niveau van voor de coronatijd en die werden gemaakt voor leerlingen in het basisonderwijs (7) en in het voortgezet onderwijs (3).

Schooljaar	Luxe verzuim	Wettelijk verzuim
2018 - 2019	1	12
2019 - 2020	6	11
2020 - 2021	4	12
2021 - 2022	10	12
2022 - 2023	10	17



Van links naar rechts:
Carolien van Traa, Fleur van Heijst
en Jeanne te Riele

Klassehuis voorkomt thuiszitters

Dankzij intensief onderwijsbegeleidingstraject terug naar school

Het Klassehuis in Deventer doet zijn naam eer aan. De gezellig ingerichte onderwijsruimte doet denken aan een warme woonkamer. Hier werken Jeanne te Riele en Fleur van Heijst elke dag met kinderen van 7 tot 13 jaar, die tijdelijk niet naar school kunnen gaan, of die soms al thuiszitten. Fleur en Jeanne zijn allebei jeugdhulpverleners en Jeanne heeft ook veel ervaring in het onderwijs. Samen met drie andere collega-onderwijsprofessionals begeleiden zij kinderen stap voor stap terug naar passend onderwijs.

Carolien van Traa is teammanager bij samenwerkingsverband passend primair onderwijs Sine Limite in Deventer. Dat startte in 2019 het Klassehuis samen met de gemeente. Het doel van deze pilot: thuiszitters voorkomen.

Dankzij het Klassehuis kunnen kinderen die dreigen uit te vallen op hun school, of die helaas al thuiszitten, toch onderwijs volgen. En wordt ook de verwijzing naar dagbesteding of een vrijstelling van onderwijs, voorkomen. Dat lukt goed, want in Deventer zijn niet of nauwelijks thuiszitters in de basisschoolleeftijd.

Hoe eerder, hoe beter

Jaarlijks zijn er zo'n elf kinderen in het Klassehuis. "Plaatsing gaat via een adviescommissie", legt Carolien uit. "Naast ouders werken we intensief samen met onder meer Team Toegang Jeugd, de GGD en natuurlijk met de school. Daar blijft een kind ingeschreven en Fleur en Jeanne houden ook contact, over hoe het gaat, het schoolwerk en de teruggang naar het onderwijs."

“
We maken hier
ook veel plezier,
leerlingen kunnen
hier gewoon kind
zijn en zich weer
onderdeel voelen van
een groep
”

Carolien: “We maken scholen ervan bewust dat zij een leerling vooral op tijd aanmelden als er signalen zijn dat uitval dreigt. Vaak ziekmelden is bijvoorbeeld zo’n signaal. Als een kind al langer thuiszit, wordt de weg terug naar school steeds langer.” Jeanne: “Een kind kan ook een deel van de week bij ons komen en deels op school blijven. Zo kunnen we schooluitval soms voorkomen.”

Waarom het Klassehuis?

Er kunnen tal van redenen zijn waarom een kind uitvalt, of het heel moeilijk heeft op school. Trauma, depressie, autisme, hechtingsproblemen, opvoedingsverlegenheid van ouders: wat er ook aan de hand is, vrijwel altijd kampen kinderen ook met (faal)angst.

Kinderen moeten hun eigen ‘ik’ (her)vinden. Wie zijn zij, wat kunnen zij? Nabijheid en positieve bevestiging: dat is altijd nodig. Verder is elk traject maatwerk. “Dit zou op de basisschool niet kunnen”, onderstreept Carolien. “De benadering in het Klassehuis is zo intensief, dat kan een leerkracht in een klas met zeg 25 leerlingen nooit waar maken. In zo’n klas zitten vaak ook andere kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.”

Een leerling die de hele dag boos is, of die continu afwijzing zoekt, een leerling die je al pratend door de brievenbus moet overhalen om toch naar het Klassehuis te komen, twee leerlingen die elkaar de hele dag triggeren: dat zijn zo wat praktijksituaties.

“Je moet in het Klassehuis eigenlijk met z’n drieën zijn”, onderstreept Carolien. “Dat is ook de reden waarom Sine Limite meer is gaan investeren in aanwezigheid.” Fleur en Jeanne werken in wisselende samenstelling met andere collega’s en er is ook meerdere dagen een stagiaire aanwezig. Het team heeft vaste intervisiemomenten met een gedragswetenschapper, die ze desgevraagd ook kan adviseren.

“We maken hier ook veel plezier hoor!”, benadrukt Jeanne. “Leerlingen kunnen hier gewoon kind zijn en zich weer onderdeel voelen van een groep.”

Er worden gelukkig regelmatig kleine successen geboekt en dat is genieten. Jeanne: “Laatst gingen we naar de skatebaan en daar zag ik een van de jongens voor het eerst echt helemaal ontspannen: we boden precies het goede op het juiste moment.”



Kinderen moeten hun eigen ‘ik’ (her)vinden. Wie zijn zij, wat kunnen zij? Nabijheid en positieve bevestiging: dat is altijd nodig. Verder is ieder traject maatwerk. Dat zou op de basisschool niet kunnen



Fleur: “Een leerling die weer aan het opbouwen is op zijn oude school was daar heel gespannen voor, maar een gesprekje voor die tijd zorgde voor minder stress. Uiteindelijk is het heel goed gegaan en was hij heel trots op zichzelf. En ik op hem.”

Maatwerk!

De landingsfase in het Klassehuis staat in het teken van het opbouwen van vertrouwen. “Ook dat is maatwerk”, vertelt Jeanne.

“We hebben hier een leerling gehad die eerst een paar keer tot in de straat kwam, toen tot de deur en zo heel langzaam naar binnen.” In deze fase onderzoeken Fleur en Jeanne wat een leerling nodig heeft. Daarna start een individueel programma en begint een leerling heel voorzichtig met schoolwerk. In het spellokaal boven, krijgt iedere leerling wekelijks speltherapie van de speltherapeut van Sine Limite.

“We hebben een dagritme en wisselen inspanning en ontspanning af”, vult Fleur aan. “Het ene kind is hier een dagdeel, het andere komt eerst een uur en bouwt de dag dan op. Soms is hier zijn echt al een hele stap.”

In het Klassehuis werken leerlingen ook aan thema’s, zoals ‘communicatie’ of ‘groei en leven’. En er is ruimte om te dóen. Lekker aan de slag in de moestuinbak, timmeren, of pannenkoeken bakken.

Samenwerking met ouders en partners

Fleur en Jeanne hebben veel contact met ouders. “Soms gaat het hier prima en komt er thuis toch veel boosheid uit. Dat is goed om te weten”, schetst Jeanne. “Tussendoor appen we foto’s en delen berichtjes”, vult Fleur aan. “Zo zien ouders ook dat hun kind het hier fijn heeft. Heel belangrijk, want zij hebben vaak al tijden alleen maar gehoord wat níet goed ging op school.”

Heeft een kind of een gezin hulp, dan stemmen Fleur en Jeanne ook met hulpverleners af. “We hebben ook te maken met ouders die hulp vermijden. Dat is natuurlijk heel lastig, want vaak is het echt nodig dat er iets verandert in het gezinssysteem”, vertelt Jeanne. “Om die reden zouden we in de toekomst graag meer ouderbegeleiding willen bieden vanuit het Klassehuis. Dat is laagdrempelig en biedt mogelijk wel een ingang bij ouders.”

“
De landingsfase in het Klassehuis staat in het teken van het opbouwen van vertrouwen
”

(Door)ontwikkelingswensen

Intensievere samenwerking met zorgaanbieders is ook een wens. Het Klassehuis kan een prima tussenstap zijn voor kinderen die nu een vrijstelling hebben omdat zij naar dagbehandeling gaan. In het Klassehuis kunnen zij weer 'opbouwen', op weg naar (volledig) onderwijs. Dit zou ook goed zijn voor de doorstroming, want er zijn wachtlijsten voor behandelgroepen.

Een andere wens is het aanbod in het Klassehuis verbreden. Carolien: “In Deventer is geen gespecialiseerd onderwijs voor kinderen die vanwege hun gedrag speciale ondersteuning nodig hebben. We willen geen nieuwe school, maar naast het Klassehuis en de dagbehandeling wel een of twee groepen maken, zodat de expertise dan ook hier in Deventer is. Natuurlijk het liefst in één gebouw. Daar kunnen leerlingen van het Klassehuis ook van profiteren, omdat zij dan kunnen oefenen in een groep.”

In schooljaar 2022-2023 ging de pilot Het Palet van start: een soort 'Klassehuis' voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Jongeren die vanwege gedrag dreigen uit te vallen op school, of die thuis zijn komen te zitten vanwege psychische of mentale problemen, worden hier stap voor stap weer begeleid naar passend onderwijs. Ook binnen Het Palet werken onderwijs en jeugdhulp samen en ondersteunen jongeren onder meer in het trainen of aanleren van sociale vaardigheden, executieve functies en studievaardigheden en het maken van schoolwerk. Doel is om binnen drie maanden weer op te bouwen naar volledig onderwijs.



Voortijdig schoolverlaten in beeld

Met een startkwalificatie heb je meer kansen op een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Dus doen onze doorstroomcoaches er alles aan om jongeren te motiveren alsnog hun diploma havo, vwo of mbo niveau 2 of hoger te gaan halen. Als school er echt niet in zit, dan begeleiden we ze naar werk of een passende dagbesteding.

In schooljaar 2022-2023 schreven 184 jongeren zich uit zonder startkwalificatie. Dat is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde.

Een aantrekkelijke arbeidsmarkt - werk is overal - is voor een deel van de jongeren reden om te stoppen met school zonder een diploma. Andere oorzaken zijn de eerdergenoemde mentale problemen van jongeren, voor wie onderwijs op dit moment niet passend is.

In schooljaar 2021-2022 zagen we een uitgestelde piek in het aantal voortijdig schoolverlaters. In de voorgaande coronajaren hadden zij minder alternatieven voor school. Zodra er weer meer mocht en kon, ging een deel van de jongeren alsnog zonder startkwalificatie van school.

Totaal aantal jongeren in leeftijd 18 tot 23 jaar daalt

Schooljaar	Aantal jongeren
2018 - 2019	8.425
2019 - 2020	8.299
2020 - 2021	8.218
2021 - 2022	7.989
2022 - 2023	7.821

Aantal nieuwe vsv'ers

Schooljaar	Aantal vsv'ers	Percentage	Percentage landelijk
2018 - 2019	203	2.41%	2.02%
2019 - 2020	176	2.12%	1.72%
2020 - 2021	166	2.02%	1.88%
2021 - 2022	202	2.53%	2.37%
2022 - 2023	184	2.35%	2.38%

De nieuwste cijfers over schooljaar 2022-2023 gaan over jongeren van 12 tot 23 jaar die op 1 oktober 2022 onderwijs volgden en die op 1 oktober 2023, niet meer waren ingeschreven en geen startkwalificatie hadden behaald.



RMC = Doorstroompunt

Wat vroeger RMC heette, heet sinds mei 2023 Doorstroompunt. Het Doorstroompunt voert de wettelijke opdracht van gemeenten uit om jongeren die voortijdig de school verlaten in beeld te brengen en zo nodig begeleiding te bieden. Doel is een startkwalificatie halen, of een passende baan vinden.

De landelijke naam RMC is veranderd omdat die onduidelijk was voor jongeren en voor samenwerkingspartners. Jongerencommunicatiebureau Coen bedacht samen met jongeren de nieuwe naam.

Meer cijfers zien?
Bekijk het vsv-dashboard!



Voortijdig schoolverlaters en soort onderwijs in schooljaar 2022 - 2023

Voortgezet onderwijs

Schooljaar	Aantal schoolverlaters	Percentage	Percentage landelijk
2018 - 2019	19	0,77%	0,49%
2019 - 2020	23	0%	0,39%
2020 - 2021	20	0%	0,41%
2021 - 2022	22	0%	0,48%
2022 - 2023	17	0,64%	0,54%

Mbo en verschillende niveaus

Schooljaar	Aantal schoolverlaters	Percentage	Percentage landelijk
2018 - 2019	12	18,46%	25,85%
2019 - 2020	52	11,71%	11,86%
2020 - 2021	24	5,99%	5,33%
2021 - 2022	66	4,26%	4,5%
2022 - 2023	154	6,26%	6,53%

Volwassenonderwijs (Vavo)

Schooljaar	Aantal schoolverlaters	Percentage	Percentage landelijk
2018 - 2019	8	10,53%	10,25%
2019 - 2020	6	8,22%	8,93%
2020 - 2021	0	0%	10,14%
2021 - 2022	7	13,21%	11,28%
2022 - 2023	13	20%	11,26%

De meeste voortijdig schoolverlaters komen uit het mbo of het volwassenenonderwijs. Opvallend is ook het verschil tussen de niveaus in het mbo. De meeste vsv'ers volgen een opleiding op niveau 1 (Entreeonderwijs). Op niveau 4 stopten de minste jongeren met hun opleiding. Deze verschillen zijn vergelijkbaar met landelijke percentages, hoewel het percentage vsv'ers uit Entreeonderwijs in Deventer lager is dan het landelijk gemiddelde.

Mbo

Schooljaar	Aantal schoolverlaters	Percentage	Percentage landelijk
2018 - 2019	176	6,85%	5,40%
2019 - 2020	147	5,74%	4,60%
2020 - 2021	144	5,46%	4,99%
2021 - 2022	173	6,61%	6,43%
2022 - 2023	154	6,26%	6,53%



Simnara is blij met de praktische én mentale ondersteuning van overstapcoach Sofie

Simnara (links) en overstapcoach Sofie Maes.

Simnara (18) zit helemaal op haar plek op het Cibap in Zwolle. Ze is super creatief en kan haar ei dus wel kwijt op de vakschool voor vormgeving. Regelmatig praat ze overstapcoach Sofie Maes nog even bij over hoe het met haar gaat. Handig, want zo kon die haar pasgeleden nog ondersteunen bij het vinden van een nieuwe stageplek.

Sofie werkt vanuit het Doorstroompunt als overstapcoach. Zij begeleidt jongeren in een kwetsbare positie die van het voortgezet onderwijs, het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs overstappen naar het mbo. “Hiermee proberen we uitval in het mbo te voorkomen”, vertelt Sofie.

Hoe zag die coaching eruit voor Simnara?

“Simnara ging in het vmbo naar het Expertisepunt passend onderwijs”, vertelt Sofie. Dit is een veilige en rustige plek in de school, waar vijf dagen in de week iemand aanwezig is waar leerlingen op kunnen terugvallen. “Dat is heel goed geregeld. De jongeren die hier komen, kunnen bij mij worden aangemeld zodat ik vast kan kennismaken voor zij overstappen naar het mbo. Zo is dat ook gegaan met Simnara.”

Het gaat anders in het mbo

Simnara kwam als vluchteling naar Nederland en maakte in haar jonge leven veel mee. Fijn dus, als extra ondersteuning op het Cibap ook goed geregeld zou zijn. Daar gaat dat allemaal anders dan in het voortgezet onderwijs.

“Ik heb contact gelegd en ook geholpen met een verklaring, zodat Simnara recht zou houden op extra tijd voor toetsen omdat zij minder dan vijf jaar in Nederland was”, legt Sofie uit. Toen Simnara 18 jaar werd, hielp Sofie ook met het regelen van een zorgverzekering en de aanvraag van studiefinanciering. Want dat is best ingewikkeld om te doen, zeker als de Nederlandse taal soms nog een uitdaging is.

Blij met de hulp

“Ik was blij dat Sofie mij hielp met het aanvragen van een reisproduct”, vertelt Simnara zelf. “Ik dacht eerst dat ik mijn treinreis naar Zwolle zelf moest betalen, maar dat hoefde niet. Daar was ik natuurlijk blij mee. Sofie heeft me in het eerste semester op school ook mentaal ondersteund door af en toe te vragen hoe het met mij ging.”

Op een creatieve opleiding heb je ook een laptop nodig: een dure uitgave. Zeker als dat een MacBook moet zijn. Sofie kaartte dit aan bij de school en regelde dat de computer en licenties via het studentenfonds van het mbo betaald konden worden. Zo kon Simnara prima starten.

Nog steeds contact

“Toen ik een tijd terug nog een keer appte hoe het ging, bleek dat Simnara zonder stage zat. Maar goed dat we weer even contact hadden.” Zo gaat de schooltijd in het mbo nog best met vallen en opstaan, maar Simnara zit inmiddels wél in haar tweede jaar. Dat is echt een compliment waard, vindt Sofie. “Je bent een harde werker, ik heb zoveel bewondering voor je!”

> De coachingsvragen van jongeren zijn heel divers.

Veel van de coachees groeien op in armoede, met mentale problemen en met autismekenmerken. Ook merkt overstapcoach Sofie dat veel jongeren nog last hebben van de effecten van de coronatijd.

Wat doet de overstapcoach?

De overstap van voortgezet (speciaal) onderwijs en praktijkonderwijs naar het mbo gaat niet altijd even soepel.

Om ervoor te zorgen dat alle jongeren aankomen op het mbo en niet uitvallen, wordt overstapcoach Sofie al in het voortgezet onderwijs betrokken.

Startpunt is altijd een gesprek met de jongere: die moet zelf begeleiding willen. De overstapcoach helpt bij praktische dingen, zoals de aanvraag van studiefinanciering, het helpen regelen van boeken of uitleg over het rooster. Ook kan de overstapcoach bijvoorbeeld mee naar een intakegesprek of een leerling en de nieuwe school adviseren of meedenken over de juiste ondersteuning.

Sofie: “Ik volg de leerlingen altijd, maar dat kan ook een appje zijn met de vraag hoe het gaat. Met andere jongeren spreek ik af. Vlak voor school start, zoek ik altijd contact of alles gaat lukken, want daar zit dan een hele zomer tussen waarin van alles gebeurd kan zijn. Het gaat erom dat een jongere gezien en gehoord wordt en dat hij/zij/die iemand heeft om op terug te vallen, vragen aan kan stellen. Die meedenkt en schakelt.”

Overstapcoaching heeft een positief effect

Steeds meer scholen weten de overstapcoach te vinden. In schooljaar 2022-2023 begeleidde de overstapcoach 24 jongeren uit het voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs intensief. De meeste daarvan (70 procent) zitten nog steeds in het mbo.

De ervaring leert dat er een groot verschil is tussen passend onderwijs in het voortgezet onderwijs en in het mbo. Het blijft niet alleen nodig om jongeren goed te begeleiden, maar ook om met de betrokken scholen te kijken hoe de doorgaande lijn in passende ondersteuning beter kan.

Sofie: “In andere plaatsen is een overstapcoach soms verbonden aan het onderwijs en niet aan een gemeente, zoals in mijn geval. Ik vind de Deventer-aanpak heel goed, omdat ik ook makkelijk schakel met andere samenwerkingspartners en we vanuit het Doorstroompunt jongeren in beeld houden tot 27 jaar.”

Schooljaar	Totaal	Waarvan intensief begeleid	Waarvan meedenken/adviseren/begeleiden naar juiste hulp
2021 - 2022*	13	8	5
2022 - 2023	45	24	21
2023 - 2024	55	22	33

* De overstapcoach is gestart in april 2021



Doorstroomcoach Marike de Bakker en jongerenwerker Gerbrand Schutte.

Raster en het Jongerenloket houden jongeren samen in beeld

Bijna altijd positieve reacties op huisbezoeken

Jongerenwerker Gerbrand Schutte en doorstroomcoach Marike de Bakker van het Jongerenloket werken intensief samen om alle jongeren die mogelijk hulp kunnen gebruiken, goed in beeld te houden. Dat pakt heel goed uit: jongeren voelen zich gezien.

Als doorstroomcoach Marike de Bakker van het Jongerenloket geen enkele reactie krijgt op haar appjes, mailtjes, telefoontjes of brieven aan voortijdig schoolverlaters of veel verzuimende jongeren, dan vraagt zij jongerenwerker Gerbrand Schutte van Raster om op huisbezoek te gaan.

“We willen toch heel graag weten hoe het met jongeren gaat van wie wij denken dat zij niet naar school gaan, dat zij geen baan hebben, geen uitkering en geen dagbesteding. Hebben ze misschien onze hulp nodig? Hoe eerder we die kunnen bieden, hoe beter het is natuurlijk. We hebben van een aantal jongeren vaak alleen maar hun naam en adres.”

In een jaar tijd bezocht Gerbrand 64 jongeren. “Ik ga vaak ’s avonds of ’s ochtends heel vroeg. Dan heb ik de meeste kans dat er iemand thuis is. Ik moet zeggen: bijna iedereen reageert positief.”

Makkelijk binnenkomen

Gerbrand meldt dat hij van Raster is en die naam is vaak wel bekend in gezinnen door de kinderopvanglocaties die de organisatie heeft in Deventer. “Ik vertel dat we ons zorgen maken om een jongere en dat we benieuwd zijn hoe het gaat. Bijna altijd word ik dan binnengevraagd. Vaak ken ik jongere broertjes of zusjes wel vanuit het jongerenwerk, en zij mij. Dat helpt ook.”

Vanuit het jongerenwerk heeft Gerbrand ook iets te bieden. Hij nodigt jongeren bijvoorbeeld uit voor activiteiten zoals koken, sporten of bijeenkomsten in jongerencentra. “Ik vertel dan meteen dat het Jongerenloket graag even contact wil om te horen hoe het gaat.”

Marike: “Als jongerencoaches proberen wij ook wel op huisbezoek te gaan als we lastig contact krijgen, maar zo intensief als Gerbrand dit kan aanpakken lukt ons dat binnen de tijd die we hebben, nooit.” Daar komt nog bij dat Gerbrand niet van ‘de gemeente’ is en dat maakt binnenkomen makkelijker. Veel jongeren en hun gezin hebben namelijk de nodige argwaan richting instanties.

Hulp bekendmaken

“Gelukkig blijkt het met de meeste jongeren die Gerbrand bezoekt, best goed te gaan”, vertelt Marike. Veel jongeren blijken zichzelf goed te redden en zijn bijvoorbeeld toch aan het werk. In een enkel geval zelfs zonder dat ouders dat weten. “Een jongen bleek elke dag de trein te nemen naar Zwolle, waar hij in de straatverkoop werkt. Zijn ouders dachten dat hij dan op school zat”, vertelt Gerbrand.

Marike: “De jongeren die extra ondersteuning kunnen gebruiken, kan Gerbrand in elk geval nog een keer vertellen over hoe het Jongerenloket kan helpen om toch die startkwalificatie te halen of een baan te vinden. Zelfs als zij hier nu geen gebruik van willen maken, is het goed dat ze dit weten. Soms krijg ik na een jaar tóch ineens een appje of mail van een jongere die hulp wil.”

De kracht van de aanpak, vinden Gerbrand en Marike, zit hem erin dat je jongeren in elk geval laat weten: je wordt gezien. Zelfs dat meisje dat níet blij was dat Gerbrand aanbelde, kwam daardoor uiteindelijk toch in beweging en schreef zich uit op school. “Ze kwam nooit meer op school en kan daar nu een streep onder zetten en verder gaan met haar leven”, vertelt Marike.

Intensievere samenwerking

Door dit project is de samenwerking tussen het jongerenwerk en het Jongerenloket veel intensiever geworden, wat jongeren ten goede komt. Een andere plus is dat Raster jongeren zelf ook nog beter in beeld heeft en ze kan stimuleren om mee te doen met activiteiten. “Ik help ook wel bij het vinden van een baantje of stage”, vult Gerbrand aan. “We hebben nu zelf zes stagiaires rondlopen die we motiveren om hun mbo-opleiding af te maken.”

Binnenkort gaat Gerbrand ook weer kamperen met een groep jongeren. Voor velen is dat een eerste kennismaking met slapen in een tent, een kampvuur maken en zelf een activiteit organiseren. “Het zou heel goed zijn als we voor dit soort activiteiten een vast budget hebben om jongeren die dat nodig hebben, te activeren.”

Schakelpunt

Heeft een jongere vanwege complexere problemen meer ondersteuning nodig, dan is er ook het Schakelpunt. In dit netwerk rondom jongeren werken tal van partners in onderwijs, werk, zorg en welzijn samen om iedere jongere een passende onderwijs- of werkplek te bieden. Marike: “We kunnen hier met elkaar bespreken hoe we een jongere het beste kunnen helpen.”

Jongeren in een Kwetsbare Positie

De doorstroomcoaches benaderen jongeren in een kwetsbare positie. Dit zijn jongeren die niet naar school gaan, die onvoldoende inkomen hebben uit werk (minder dan 300 euro per maand) en die geen uitkering of dagbesteding hebben. Als zij openstaan voor begeleiding, staat de doorstroomcoach of de jongerenwerker voor ze klaar.

Het project waarin het Jongerenloket en Raster samenwerken, richt zich op die jongeren van wie niet meer bekend is dan een naam en adresgegevens of die niet reageren op eerdere contactpogingen van het Jongerenloket. De jongerenwerker van Raster brengt in beeld hoe het met deze jongeren gaat. Dit extra middel om voortijdig schoolverlaten te voorkomen, kon ingezet worden dankzij extra geld voor jeugdhulp dat we als gemeente in 2019 kregen.

Bijna alle jongeren in beeld

Resultaten na huisbezoek jongerenwerk	Huisbezoeken
Begeleiding door Konnected	4
Aan het werk	33
Terug naar school	8
Zorgtraject	2
Wil geen contact	10
Geen contact geweest	5
Verhuisd	2
Totaal	64

In de periode tussen maart 2022 en maart 2023 legde de jongerenwerker 64 huisbezoeken af. Bijna alle jongeren die het Jongerenloket niet kon bereiken, kwamen zo tóch in beeld. Met de meeste jongeren (80 procent) bleek het goed te gaan. Zij gingen toch weer naar school, hadden een baantje of waren bijvoorbeeld tijdelijk ziek geweest. De jongeren met wie het minder goed ging, voelden zich door het contact gezien en gehoord. Vaak lukte het ook om een duwtje in de goede richting te geven en kwamen ook broertjes of zusjes in beeld bij de jongerenwerker.

14 0570
info@deventer.nl
www.deventer.nl

